

Pojačana komunikacija s predstavnicima BiH-a o Centru za radioaktivni otpad

Autor: Željko Bukša Objavljeno: 24.10.2023. 09:22 Lokacija: Zagreb

Izvor: Fond NEK

PDF

Iskreno se nadam da će se budući dijalog temeljiti više na stvarnim činjenicama, a manje na emocijama - ističe Josip Lebegner, direktor Fonda NEK

Jedan od većih problema koji već godinama otežava izbor najbolje lokacije za gradnju hrvatskog Centra za zbrinjavanje radioaktivnog otpada (RAO) protivljenje je dijela političara, stručnjaka i javnosti iz susjedne Bosne i Hercegovine, a posebice onih iz Republike Srpske, gradnji tog objekta na predviđenoj lokaciji u bivšem vojno-skladišnom kompleksu Čerkezovac na Trgovskoj gori na Banovini jer strahuju da bi zbog blizine granice mogao imati negativan utjecaj na stanovnike i okoliš i u susjednoj zemlji.

Odgoda do 2028.

U tome su uporni unatoč svim dosadašnjim brojnim sastancima i objašnjavanjima hrvatskih stručnjaka i političara koji su ih mnogo puta informirali zašto se Centar planira graditi baš na toj lokaciji te da će se kod pripreme, gradnje i korištenja poštovati svi strogi europski propisi o zaštiti okoliša i sigurnosti kako okolnom stanovništvu i prirodi ne bi prijetila nikakva opasnost.

Zato je hrvatski plan za gradnju Centra na toj lokaciji bio i jedna od glavnih tema dva posljednja sastanka predstavnika hrvatske Vlade i Vijeća ministara BiH-a koje su predvodili Andrej Plenković i Borjana Krišto. Kako su nakon njihovog prvog sastanka stavovi srpskih ministara u Vijeću o tom pitanju, unatoč svim stručnim i znanstvenim argumentima hrvatske strane, ostali nepromijenjeni, ta važna tema je, kako je nakon drugog sastanka istaknuo premijer Plenković, na neki način relaksirana u hrvatskoj i bosanskohercegovačkoj javnosti zahvaljujući odluci da se odgodi početak zbrinjavanja niskoradioaktivnog i srednjoradioaktivnog otpada (NSRAO) u Centru do 2028. godine. Također je izjavio da će se nastaviti razgovori sa Slovenijom i s BiH-om sukladno dobrosusjedskim odnosima i pravilima koji se tiču te važne teme.

Takvu odgodu omogućio je dogovor na posljednjoj sjednici Međudržavnog povjerenstva za praćenje provedbe Ugovora između Vlada Republike Hrvatske i Republike Slovenije o uređenju statusnih i drugih pravnih odnosa u vezi ulaganja, korištenja i razgradnje NE Krško. Na sastanku koji su vodili hrvatski ministar gospodarstva i održivog razvoja Davor Filipović i slovenski ministar okoliša, prostora i energetike Bojan Kumer dogovoreno je da postojeći sustav, a to je zbrinjavanje NSRAO-a u okviru NE Krško, ostane na snazi do 2028. godine. Istodobno je to međudržavno povjerenstvo zadužilo hrvatski Fond za financiranje razgradnje i zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenoga nuklearnog goriva NE Krško (Fond NEK) i slovensku Agenciju za radioaktivni otpad (ARAO) da naprave sve potrebno kako bi se osiguralo funkcioniranje odlagališta Vrbina na slovenskoj i skladišta na Čerkezovcu na hrvatskoj strani, kako bi se 2028. godine u njima započelo s prikupljanjem NSRAO-a.

Povjerenstvo se također upoznalo s radom zajedničke nuklearne elektrane od svoje posljednje sjednice održane u travnju 2022. godine i s izvješćem o stanju sredstava prikupljenih u slovenskom i hrvatskom fondu za financiranje razgradnje i skladištenja radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva u elektrani. Na sjednici se razgovaralo i o pripremi četvrte revizije Programa razgradnje NE Krško i Programa zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva iz NE Krško, a i o izvješću Koordinacijskog odbora te mogućnostima zajedničke pripreme NSRAO-a za skladištenje, tj. odlaganje.

Istodobno dok hrvatski političari nastoje postići dogovor sa predstavnicima BiH-a i Fond NEK, nadležan za zbrinjavanje cjelokupnog RAO-a u Hrvatskoj, nastoji uspostaviti što bolju komunikaciju s predstavnicima BiH-a, a prije svega Republike Srpske, gdje je najjači otpor gradnji Centra za zbrinjavanje RAO-a na Trgovskoj gori u Općini Dvor. Zato su još prošle godine intenzivirali tu komunikaciju jer bi to, prema riječima direktora Fonda Josipa Lebegnera, trebalo olakšati i ubrzati razjašnjenje postojećih nedoumica i strahova u

BiH-u oko tog važnog objekta. I Ivo Milatić, državni tajnik Ministarstva gospodarstva i održivoga razvoja je na otvaranju Info centra u Dvoru istaknuo da će cjelokupna procedura biti napravljena po svim propisima i međunarodnim konvencijama te da Hrvatska kod toga neće zaobilaziti svoje susjede iz BiH-a jer to, uz ostalo, ne bi imalo nikakvog smisla.

Komunikacija na tri razine

Prema Lebegnerovim riječima, postoji komunikacija na tri razine. Na stručnoj razini je MINGOR ove godine pozvao kolege iz BiH-a da javno kažu koje teme im je da Studija o utjecaju na okoliš treba biti, odnosno pokrenut je postupak tzv. scopinga, pri čemu im je bilo

odobreno i produljenje roka od mjesec dana za predaju svojih prijedloga. Tako je BiH i formalno uključen u postupak uspostave Centra za zbrinjavanje RAO-a. To je obveza Hrvatske da sukladno Konvenciji o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (Konvencije iz Espooa), pri izradi studije pozove sve dionike, između ostalih i BiH, kako bi se uključili sa svojim prijedlozima. Sljedeći korak, u skladu s Konvencijom iz Espooa je da će BiH biti pozvana na uključivanje u postupak prekograničnih konzultacija i očitovanje o rezultatima studije utjecaja na okoliš tijekom javnog uvida koji će uslijediti iduće godine, dodaje Lebegner.

Istodobno, predstavnici Fonda NEK su za stručnjake iz BiH-a već organizirali brojne obilaske lokacije budućeg Centra te sastanke na kojima se razgovaralo o rezultatima geoloških i seizmoloških istraživanja na Trgovskoj gori, metodologiji mjerenja nulte radioaktivnosti i karakteristikama NSRAO-a iz NE Krško. Pregledali su i uskladištene jezgre tla nastale bušenjem i tamo postavljene mjerne postaje. Uspostavljena je razmjena podataka s lokalne seizmološke mreže Centra s Republičkim hidrometeorološkim zavodom Republike Srpske. Stručnjaci iz BiH-a predstavili su i ustupili novu seizmotektonsku kartu Republike Srpske i dogovoreno je da će se i ti podaci koristiti pri procjeni potresne opasnosti za skladište NSRAO-a iz NE Krško u Centru.

Što se može vidjeti u NE Krško?

Za predstavnike BiH-a organiziran je i posjet NE Krško, gdje su se uvjerali da izvan privremenog skladišta elektrane u proteklih 40 godina od početka njezinog rada nikada nije zabilježeno nikakvo povećanje radioaktivnosti. Posjetili su i postrojenja za predobradu i skladištenje NSRAO-a. Stručnjacima iz BiH-a predstavljene su i vrste, karakteristike i količina NSRAO-a koji se skladišti u internom skladištu krutog RAO-a u elektrani. Polovicu tog otpada Hrvatska je na temelju Međudržavnog ugovora bila dužna preuzeti do kraja 2025., ali je sada taj rok pomaknut, kako je spomenuto, do 2028. godine. Stručnjaci su razgledali i suho skladište koje je predviđeno za dugoročno skladištenje istrošenog nuklearnog goriva na lokaciji elektrane. Skladište je počelo s radom ove godine, a planira se da će raditi sljedećih 80 - 100 godina.

Direktor Fonda NEK napominje i da ima i dosta neformalnih sastanaka s predstavnicima BiH-a tijekom susreta u Međunarodnoj agenciji za nuklearnu energiju (IAEA), u kojoj je BiH vrlo aktivan jer na svim službenim sastancima njegovi predstavnici postavljaju pitanja o statusu i napretku hrvatskog projekta uspostave Centra za zbrinjavanje RAO-a. Zato postoji dojam kako se misli da je Fond otišao dalje nego što stvarno jest. Studija o utjecaju na okoliš rana je faza projekta i prvi korak u sklopu kojega se započinje sa službenom komunikacijom o projektu uspostave Centra sa svim zainteresiranim stranama, ističe Lebegner.

Treća razina komunikacije je ona s općom javnosti i lokalnom zajednicom pa je Fond već otvorio dva info-centra, jedan u Dvoru, drugi u zagrebačkom Tehničkom muzeju 'Nikola Tesla', koje mogu posjetiti svi i dobiti odgovore na sva pitanja koja ih zanimaju. Ovog ljeta se započelo i s organiziranjem obilazaka lokacije Centra za zbrinjavanje RAO-a u osnivanju na Čerkezovcu za zainteresiranu javnost, gdje svi zainteresirani, pa i oni iz BiH-a, mogu doznati informacije o projektu uspostave Centra, u kojoj je on fazi kakva su istraživanja provedena, kakav otpad će se skladištiti, koja je razlika skladišta i odlagališta te pogledati uzorke jezgre tla dobivene bušenjima. Također mogu vidjeti postavljenu mjernu postaju za uzorkovanje zraka i mjerenje brzine ambijentalne doze zračenja, seizmološku i meteorološku postaju te doznati čemu one služe.

Posjetitelji upoznaju i unutrašnjost poluukopanih objekata koji će se rekonstruirati i prenamijeniti u prijamnu i skladišnu građevinu za institucionalni radioaktivni otpad i iskorištene izvore s područja Hrvatske. Zadnja postaja obilaska je lokacija na kojoj će se graditi dugoročno skladište za NSRAO iz NE Krško, gdje posjetitelji doznaju kako će otpad dolaziti na lokaciju i u kojem obliku. Fond će svaki mjesec organizirati obilaske te lokacije kako bi zainteresiranu javnost informirali o tijeku i aktivnostima na projektu uspostave Centra. Osim toga redovno izdaje i 'newsletter', a na njegovim [Internetskim stranicama](#) detaljno se elaborira svaki korak tekstom i fotografijama.

"U BiH-u nikako ne mogu reći da nema komunikacije, ali za to su potrebne dvije strane. Mislim da smo mi zasad puno aktivniji nego što je druga strana spremna slušati. Prateći bosanskohercegovačke medije, ispada da se susjednu državu ne informira ni o čemu, što je daleko od stvarnog stanja. Iskreno se nadam da će se budući dijalog temeljiti više na stvarnim činjenicama, a manje na emocijama," ističe čelnik Fonda NEK.

Napomena

Tekst je objavljen u sklopu programa poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije (AEM).

TAGOVI

#Fond NEK

#skladište radioaktivnog otpada

#NE Krško

VEZANE VIJESTI

AKTUALNO

 energetika-net.com

ENERGETIKA MARKETING d.o.o., Sokolska ulica 25, HR-10 000 Zagreb
tel: 01/377 12 56
e-mail: ege@ege.hr
www.energetika-marketing.hr

Vijesti

Energetsko gospodarstvo
Plin
Termotehnika i voda
Obnovljivi izvori
Energetska učinkovitost
Zaštita okoliša
Održivi promet
Znanost i inovacije

Specijali

Intervju mjeseca
Predstavljamo
Izdvajamo
Nove tehnologije

Komentari

Kratki spoj
Res publica

Pretplata na Newsletter

Pretplata na EGE

@Energetika marketing 2023.

Opći uvjeti korištenja

Politika privatnosti i kolačića

Privatnost korisnika